



BIULETYN

EUROREGIONU GLACENSIS

1/2020

Nowa wieża widokowa na Wielkiej Desztniej



Szczegóły na stronie 4

Wstęp

*Drodzy Czytelnicy,
Przedstawiamy kolejne wydanie biuletynu Euroregionu Glacensis, w którym prezentujemy inicjatywy naszej działalności na rzecz samorządów i mieszkańców dwóch krajów.*

Ponieważ jest to pierwsze wydanie biuletynu w tym roku, życzymy Państwu dobrego zdrowia, pomysłowości w życiu prywatnym i zawodowym oraz spełnienia wszystkich planów i zamierzeń.

Przez ostatnie 20 lat stworzono podstawowe ramy dla systematycznego rozwoju oraz wspierania działalności podmiotów podejmujących współpracę transgraniczną. Na terenie Euroregionu Glacensis stworzono idealne warunki dla współpracy transgranicznej: istnieją tu mocne więzi transgraniczne mieszkańców wynikające ze wspólnej historii. Od ponad 20 lat Euroregion Glacensis aktywnie działa z liczącą bazą członkowską i doświadczoną kadrą. Podmioty zainteresowane współpracą transgraniczną mają od długiego czasu możliwość korzystania z dofinansowania unijnego w ramach polsko-czeskich programów transgranicznych. W 2020 roku Euroregion Glacensis opracuje Strategię Euroregionu Glacensis na lata 2020+, która wska-

że kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru euroregionu. Projekt realizowany jest w ramach Funduszu Mikroprojektów w EG Program Interreg V-A RCz-PL. Celem projektu, jest dalsze rozwijanie ww. stworzonych warunków, by działania transgraniczne uzyskały nowy wymiar (np. nowe obszary współpracy, nowe współpracujące podmioty) i kontynuowane były także po 2020 roku. Obecnie po obu stronach granicy powstały dokumenty, które zostaną wykorzystane do opracowania Strategii, tj. diagnoza społeczno-gospodarcza i analiza SWOT.

Do wyznaczenia nowych kierunków działań Euroregionu zostaną wykorzystane doświadczenia członków i pracowników Euroregionu zdobyte podczas wyjazdów studyjnych w 2018 i 2019 roku do euroregionów: polsko-niemieckiego Euroregionu Pro Europa Viadrina, polsko-czesko-słowackiego Euroregionu Beskidy, czesko-austriackiego Euroregionu SILVIANORTICA oraz czesko-niemieckiego Euroregionu Egrensis. W 2020 roku wyjazdy będą kontynuowane w ramach realizacji projektu „Uczymy się razem z sąsiadami 2” dofinansowanego z Funduszu Mikroprojektów w EG Program Interreg V-A RCz-PL. Zaplanowano 2 wyjazdy do polsko-słowackiego Euroregionu Ta-

try oraz Euroregionu Karpackiego funkcjonującego na obszarach przygranicznych Polski, Ukrainy, Słowacji, Rumunii i Węgier. Nabory uczestników na wyjazdy będą prowadzone przez Sekretariaty po obu stronach granicy. Już dzisiaj zapraszamy Państwa na wspólne wyjazdy, które będą realizowane wiosną i jesienią tego roku.

Życzymy miłej lektury.



*Bernadeta Tambor,
sekretarz polskiej części
Euroregionu Glacensis*

Kalendarz Euroregionu Glacensis

Euroregion Glacensis kontynuuje swoją tradycję wydawania okrągłego kalendarza. Tematem na 2020 rok miały być zbudowane wieże i punkty widokowe, które stopniowo powstają w ramach projektu pn. „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy”.

Niestety opóźnił się harmonogram inwestycji realizowanych w ramach projektu i ponad połowa wież widokowych zostanie ukończona dopiero w 2020 roku. W związku z tym tej ciekawej dla turystów tematyki można się spodziewać dopiero w 2021 roku. Należało więc poszukać nowego tematu przewodniego kalendarza i ostatecznie zdecydowano się na „Zapomniane miejsca Euroregionu Glacensis”. Mamy nadzieję, że kalendarz ponownie będzie cieszył się zainteresowaniem i niektóre umieszczone w nim miejsca zostaną ponownie odkryte. W tym miejscu pragniemy także podziękować samorządowi Kraju Pardubickiego za wsparcie finansowe.





PF 2020

Wielu sukcesów w 2020 roku
życzą pracownicy Euroregionu Glacensis.



Oddaj głos na najpiękniejszą wieżę widokową 2019 roku



Ankieta i jej szczegółowy regulamin umieszczone są na stronie:
<http://kpr.kvalitne.cz>. 10 wylosowanych osób, które wypełnią ankietę,
otrzyma atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Szanowni Przyjaciele,
od 1 stycznia do 29 lutego 2020 roku
trwa ponownie głosowanie na najpięk-
niejszą wieżę widokową 2019 roku.

Wśród 12 ukończonych wież widokowych do konkursu zakwalifikowała się także wie-
ża widokowa na Wielkiej Desztniej w Gó-
rach Orlickich, zbudowana w ramach du-
żego projektu pn. „Czesko-Polski Szlak
Grzbietowy – część wschodnia”. Wieżę od-
dano do użytku 26 października 2019 roku.
Podziwiać z niej można widoki na Kar-
konosze, Park Narodowy Gór Stołowych,
Ściany Broumowskie, Góry Bystrzyckie,
Masyw Śnieżnika oraz Jesioniki. Przy do-
brej widoczności można obejrzeć całą zie-
mię rychnovską i zobaczyć nie tylko zamek
Kunětická hora, ale także wieże chłodni-
cze elektrowni w Chvaleticach. Przez szczyt
prowadzi główny szlak grzbietowy Gór Or-
lickich – czerwony szlak im. Jiraska, któ-
ry w tych miejscach biegnie równoległe ze
szlakiem rowerowym nr 4071.



PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014—2020



EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Kolejne inwestycje na Szlaku Grzbietowym służą turystom

Jesienne miesiące przebiegły pod znakiem finalizowania nowych inwestycji w ramach projektu „Czesko-Polski Szlak Grzbietowy – część wschodnia”.

Jedną z nich był **taras widokowy na Górze Guzowatej** (492 m n.p.m.) nad Radkowem tuż nad Zalewem Radkowskim. Uroczyste otwarcie odbyło się w czwartek 19 września 2019 roku. Inwestycja obejmowała odtworzenie historycznego punktu widokowego, z którego roztaczają się widoki na Park Narodowy Gór Stołowych, Ściany Broumowskie oraz Božanovský špičák. Platforma widokowa dostępna jest dla pieszych, którzy mogą tu dotrzeć szlakiem turystycznym (ok. 1 km od zalewu), oraz dla turystów zmotoryzowanych, gdyż zbudowano tu nową drogę i parking.

Kolejne uroczyste wydarzenie miało miejsce w następnym miesiącu, w sobotę 26 października 2019 roku. Wówczas to w obecności licznie przybyłych gości otwarto wyczekiwaną od dawna **wieżę widokową na Wielkiej Desztniej** (1 115 m n.p.m.), najwyższym szczycie Gór Orlickich. Wieża widokowa została zbudowana w miejscu dawnej wieży widokowej i jest pierwszą ukończoną inwestycją dużego projektu po stronie czeskiej. Taras widokowy umieszczony na wysokości 17,34 m umożliwia podziwianie widoków nie tylko na ziemię rychnowską, Góry Stołowe, Sowie i Bystrzyckie, ale także na Masyw Śnieżnika, Karkonosze i Jesioniki.



Wieża widokowa na Wielkiej Desztniej w liczbach:

Koszty budowy:
4.753.702 koron brutto

Partner projektu:
Deštné v Orlických horách

Partner Wiodący projektu:
Euroregion Glacensis

Roboty budowlane:
ELEKTROIN spol. s r.o., Náchod

Ukończenie robót:
październik 2019



Na Ziemskiej Bramie 31 października 2019 roku oddano uroczyście do użytkowania **nowo wyznaczoną pieszą trasę turystyczną Szlaku Grzbietowego**, etap realizowany na terenie krajów pardubickiego i hradeckie-

go. Trasa ma specjalne logo, które umieszczone jest na kierunkowskazach i tabliczkach topograficznych wraz z nową nazwą „Szlak Grzbietowy” (czes. HŘEBENOVKA). Trasę wyznaczył Klub Czeskich Turystów. Jest ona ważnym elementem projektu.





Ostatnią inwestycją, otwartą dla turystów w ramach projektu w roku 2019, jest odbudowany *historyczny most Jański przez Dziką Orlicę*.

Uroczystego otwarcia dokonano w miłej przedświątecznej atmosferze, w piątek 20 grudnia 2019 roku. Zbudowany most połączył wieś Neratov z polskimi sąsiadami i stanowi odtworzenie historycznego szlaku pielgrzymkowego na szczyt Jagodnej po polskiej stronie (977 m n.p.m.), dokąd turystów prowadzi nowo oznakowany żółty szlak turystyczny.

Most Jański przez Dziką Orlicę w liczbach:

Koszty budowy:

1.439.365,05 korun brutto

Partner projektu:

Sdružení Neratov, z.s.

Partner Wiodący projektu:

Euroregion Glacensis

Roboty budowlane:

TESMEN společnost s r.o.

Ukończenie robót:

grudzień 2019

Na szczycie Jagodnej trwa właśnie końcowy etap budowy kolejnej wieży widokowej, która ma zostać otwarta wiosną tego roku, podobnie jak dwie kolejne wieże widokowe po stronie czeskiej – wieża na wzniesieniu Feistův kopec (711 m n.p.m.) nad Olešnicą v Orlických horách oraz w Wysokiej Srbskiej, gdzie obecnie konstrukcja wieży montowana jest na ławę fundamentową.

Jednocześnie trwa budowa wież widokowych na Czerńcu (840 m n.p.m.) w pobliżu Międzyzlesia oraz na Kłodzkiej Górze (757 m n.p.m.). Te obie polskie wieże widokowe będą ukończone w 2020 roku.

„Dla turystów otwarto kolejne inwestycje realizowane w ramach naszego strategicznego projektu Czesko-Polski Szlak Grzbietowy. Bardzo mnie cieszy dotychczasowe zainteresowanie turystów nowymi atrakcjami turystycznymi. Ostatnią ukończoną w 2019 roku inwestycją był most Jański w Neratovie. Ten obiekt jest dla Euroregionu Glacensis naprawdę wyjątkowy, ponieważ jest to nowe połączenie Czech i Polski. Dzięki temu połączone zostają trasy turystyczne Gór Orlickich i Bystrzyckich i to w symbolicznym i pielgrzymkowym miejscu, jakim jest Neratov. Turycy mają więc niepowtarzalną okazję, by wyruszyć z Neratova w polskie Góry Bystrzyckie po nowo oznakowanym żółtym szlaku turystycznym, prowadzącym do dwóch nowych wież widokowych, na Jagodnej i Czerńcu, które zostaną ukończone w 2020 roku” – dodał Jaroslav Štefek, sekretarz Euroregionu Glacensis.

Więcej informacji nt. całego projektu można znaleźć na:
www.euro-glacensis.cz/hrebenovka



PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020



EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt pt. „Tajemnice militarnych podziemi” pomyślnie zakończony

Realizacja jednego ze strategicznych projektów Euroregionu Glacensis dobiegła końca pod koniec 2019 roku. W ostatnich miesiącach kończono roboty budowlane oraz prowadzono kampanię marketingową, w ramach której wydano ulotki promocyjne, mapy i roll-upy. Zmontowano także spoty, które umieszczone są na stronach internetowych, na profilu stowarzyszenia na Facebooku i YouTube. Przedstawiają one cały projekt oraz jego poszczególne elementy.

Warsztaty

W dniach 9 i 10 października 2019 roku odbyły się w Polsce pierwsze warsztaty, zorganizowane przez władze Kamiennej Góry, skierowane do przedstawicieli informacji turystycznych i do przewodników. Zainicjowały one popularyzowanie produktów projektu. W czasie dwóch dni uczestnicy zwiedzili kompleks ARADO w Kamiennej Górze, podziemia zamku Książ oraz Podziemne Miasto Osówka w Górach Sowich.



Miesiąc później władze miasta Rokytnice v Orlických horách zorganizowały we współpracy z Euroregionem Glacensis drugie warsztaty, tym razem połączone z wyjazdem prasowym (press trip) dla dziennikarzy i blogerów. Zwiedzano obiekty po stronie czeskiej: twierdzę Adam, grupę warowną Hanička, gdzie uczestnicy jako pierwsi zwiedzający mogli zajrzeć do wyremontowanego schronu artyleryjskiego, twierdzę Stachelberg z nowo udostępnioną częścią podziemnych korytarzy. Pod koniec listopada odbył się też drugi wyjazd prasowy zorganizowany tym razem przez gminę Głuszycyca, w ramach którego dziennikarze zwiedzili wszystkie obiekty projektu po polskiej i czeskiej stronie.

Konferencja

W czwartek 5 grudnia 2019 roku w centrum UFFO w Trutnowie odbyła się konferencja

podsumowująca projekt. Głównym tematem były militarne podziemne obiekty po polskiej i czeskiej stronie granicy. Uczestnikom przedstawiono wszystkie inwestycje zrealizowane w ramach projektu: schron artyleryjski grupy warownej Hanička, nowe wyjście awaryjne z twierdzy Stachelberg, wystawę multimedialną zainstalowaną w Podziemnym Mieście Osówka oraz nową infrastrukturę uzupełniającą kompleks ARADO.



Ponadto przedstawiono questy sfinansowane przez Miasto Trutnov. Każdy obiekt projektu ma swój własny quest z wyznaczoną trasą i zadaniami, które turyści będą wykonywać. Z ramienia Euroregionu Glacensis przedstawiono wszystkie produkty promocyjne projektu – wspólne logo, ulotki promocyjne, dwustronną mapę i serię spotów. Ponadto prowadzono obecnie rekonstrukcję twierdzy Dobrošov na ziemi nachodzkiej zaprezentował jej kierownik p. Měřinský.

Uroczyste otwarcie w twierdzy Stachelberg

Ostatnią ukończoną inwestycją w ramach projektu było wyjście awaryjne z twierdzy Stachelberg i jego połączenie z istniejącą trasą zwiedzania. Dzięki zbudowaniu wyjścia awaryjnego możliwe było udostępnienie kolejnej części podziemnych korytarzy, wypompowanie wody zbierającej się w podziemiach oraz rozwiązanie problemu wejścia do obiektu, które ma wymiary tylko 100 x 80 cm, a przez to nie spełnia warunków bezpieczeństwa. Nowe wyjście zbudowano w miejscu planowanego schronu przeciwpięchotnego TS-72. Wyremontowano schody do podziemi i wyczyszczono korytarze prowadzące do trasy zwiedzania.

W dniu 6 grudnia 2019 roku w mroźnym powietrzu karkonoskich gór dokonano uroczystego przecięcia wstęgi i otwarcia tej inwestycji, w którym uczestniczyli przedstawiciele wszystkich partnerów projektu, projektanci obu części inwestycji oraz przedstawiciele okolicznych miast i gmin.

„Pomyślnie zakończyliśmy jeden z naszych strategicznych projektów Euroregionu Glacensis. Pod względem zakresu inwestycji to drugi największy projekt w historii realizowany przez euroregion. Bardzo się cieszę z efektów, jakie udało nam się wspólnie ze wszystkimi partnerami osiągnąć. Mnie osobiście idea całego projektu wręcz oczarowała, bo choć nie jestem specjalnym fanem turystyki militarnej, to poszerzyłem wiedzę o naszej przedwojennej historii i doceniłem zaangażowanie naszych obywateli, by zrobić coś dla obrony naszej ojczyzny. Udało nam się znaleźć wspaniałych partnerów, na przykład w celu przygotowania materiałów promocyjnych, spotów, dzięki nim powstał również piękny film. Wszyscy swoją kreatywnością przyczynili się do osiągnięcia celów projektu, które są teraz udostępnione szerokiej rzeszy turystów. Zapraszamy do zabytków militarnych, a także na nasz kanał YouTube, gdzie można odkryć prawdziwe tajemnice militarnych podziemi” – powiedział Jaroslav Štefek, sekretarz euroregionu, główny koordynator projektu.

O pomyślnym zakończeniu projektu i jego rezultatach osobiście przekonał się także Minister Kultury RCZ Lubomír Zaorálek, który podczas swojej wizyty w kraju hradeckim obejrzał schron artyleryjski grupy warownej Hanička. Istnieje projekt wpisania tego obiektu na listę narodowych zabytków kultury.

W ramach projektu realizowano szeroko zakrojoną kampanię marketingową, obejmującą także cykl spotów promocyjnych, które można obejrzeć tu: <https://www.euro-glacensis.cz/spoty.html>



Foto warsztaty



Wizyta ministra Lubomíra Zaorálka



Foto konferencja

Wspólnymi działaniami do lepszego partnerstwa

Nr rejestracyjny projektu: CZ.11.4.120/0.0/0.0/15_006/0000060

Dnia 11 września 2019 roku mieszkańcy miast Ústí nad Orlicí i Bystrzycy Kłodzkiej świętowali 25-lecie współpracy. Symbolicznie spotkali się na Śnieżniku, bo to tam 18 maja 1994 roku podpisano pierwszą umowę o partnerstwie. Stopniowo nawiązywano pierwsze kontakty i relacje. Pracownicy urzędów miejskich zaczęli uczestniczyć w wydarzeniach sportowych i kulturalnych. Dzielono się doświadczeniem zawodowym i praktyką życia w demokracji, która dla wszystkich była czymś nowym.



Partnerstwo obu miast wzmocniono w 2002 roku podpisaniem drugiej umowy o partnerstwie i współpracy. Oba miasta zobowiązały się, że będą wspierać tworzenie dogodnych warunków do rozwoju wzajemnych stosunków gospodarczych i handlowych, pogłębianie współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie polityki komunalnej, samorządności, szkolnictwa, usług na rzecz mieszkańców i życia wspólnotowego. Z biegiem czasu wizyty przerodziły się w przyjaźnie i bardziej intensywne działania. Bliskie i wieloletnie kontakty zwińczone zostały ideą jeszcze ściślejszej współpra-



cy na kilku poziomach. Oba kraje zaczęły przygotowywać się do wejścia do Unii Europejskiej i planowany rozwój współpracy można było dofinansować ze środków finansowych UE. Rozpoczął się okres realizacji wspólnych projektów wspomagających obustronną współpracę w wielu dziedzinach życia mieszkańców obu miast. Wspólne projekty były po kolei wspierane z programów PHARE CBC, INTERREG IIIA i Programu Operacyjnego Współpracy

Transgranicznej z Funduszu Mikroprojektów. Zrealizowano mnóstwo różnych wspólnych imprez kulturalnych, sportowych i społecznych, konkursów, przeglądów, wspólnych prezentacji na targach i wystawach. Ze środków finansowych płynących z poszczególnych programów unijnych wykonywano materiały promocyjne – od ulotek, map, pocztówek po publikacje książkowe i filmy dokumentalne. Wyposażono szkolną pracownię ceramiczną, doposażono jednostki straży pożarnej, zakupiono stoisko targowe, scenę oraz stoiska prezentacyjne. Miasto Ústí nad Orlicí zrealizowało z programów unijnych łącznie dwadzieścia pięć projektów opiewających na łączną kwotę 684 000 euro.



Projekt współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis

20 lat pomagamy rozwijać czesko-polskie pogranicze

Nr rejestracyjny projektu: CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0001816

Nauka języka polskiego

W dniach 18-22 listopada 2019 roku w ramach projektu „20 lat pomagamy rozwijać czesko-polskie pogranicze” o nr rej. CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0001816 odbył się tygodniowy intensywny kurs języka polskiego dla menadżerów projektów z Regional Development Agency w Bohuslavicach koło Novego Města nad Metují. Celem kursu było zniwelowanie bariery językowej podczas spotkań z partnerami projektów (oraz innymi osobami z drugiej strony granicy). Efektem kursu będzie słownik specjalistycznych pojęć, opracowany przez menadżerów w ramach kursu. Opracowany graficznie słownik zostanie umieszczony w formie elektronicznej na naszych stronach internetowych.



Elementem zajęć był także wyjazd do Kudowy-Zdroju, gdzie odbywały się konwersacje z native speakerami, np. w informacji turystycznej, uzdrowisku i restauracji.

W ramach tego tygodniowego kursu uczestnicy dokładnie powtórzyli gramatykę, słownictwo na określone tematy, słuchali tekstów, a przede wszystkim prowadzili intensywne konwersacje (prezentacje projektów, rozmowy telefoniczne, pisanie wiadomości e-mail, uzgodnienia, różnego rodzaju sytuacje itp.).



Staż u partnera projektu

W dniach 5-7 listopada 2019 roku w ramach projektu „20 lat pomagamy rozwijać czesko-polskie pogranicze” o nr rej. CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0001816 odbył się staż menadżerów projektów z Regional Development Agency u polskiego partnera Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej Novum z siedzibą w Jeleniej Górze.

Celem tego trzydniowego stażu u partnera projektu było zapoznanie się z polskimi przepisami prawa, poznanie różnic między polskimi i czeskimi urzędami, zniwelowanie bariery językowej, wymiana doświadczeń i kontaktów pomiędzy pracownikami Regional Development Agency, Europejskim Ugrupowaniem Współpracy Terytorialnej Novum oraz Karkonoską Agencją Rozwoju Regionalnego, również z siedzibą w Jeleniej Górze.

W ramach programu towarzyszącego przedstawiono projekty realizowane na terenie Jeleniej Góry, w tym w dzielnicy Cieplice, która została w dużym stopniu zmodernizowana z projektów współfinansowanych z UE. W ramach programu była także wizyta w Świątyni Wang oraz w Parku Miniatur Zabytków Dolnego Śląska.

Region Orlické hory a Podorlicko to pierwsza czeska SLOW DESTINATION



Na świecie pojęcie „slow tourism” lub „slow travel” jest już ogólnie powszechnie znane. Inspiracją stali się autorzy książek podróżniczych z XIX wieku, którzy zmagali się z nieustannym przyspieszaniem czasu. Pojęcie „slow tourism” można przetłumaczyć jako powolne podróżowanie. Turyści poszukujący tego typu wrażeń za niczym nie gonią, nie starają się zobaczyć jak najwięcej. Oczekują mniej, za to bardziej intensywnych doznań i wrażeń z miejsca, które odwiedzą. W Republice Czeskiej slow tourism jest jak na razie pojęciem nieznanym, natomiast na świecie już tak. W dużym stopniu rozślawiły go w szczególności włoskie miasta zrzeszone w organizacji Cittaslow. Turysta bardziej zastanawia się nad wyborem celu podróży i bardziej się też przygotowuje.

Region Orlické hory a Podorlicko w nowy rok wchodzi jako SLOW DESTINATION. Członkowie stowarzyszenia Orlické hory a Podorlicko przyjęli na lata 2019-2023 stra-

tegię marketingową, która w ramach promocji marki i wizerunku regionu będzie realizowana pod hasłem SLOW tourismu. Orlické hory a Podorlicko, czyli Góry Orlickie i ich przedgórze to spokojny, łagodny

i przyjazny region turystyczny, charakteryzujący się miłą atmosferą, zachęcający do zatrzymania się i przeżycia chwil bez pośpiechu i stresu. Jest coraz bardziej popularnym regionem turystycznym – dla wielu interesu-



SLOW DESTINATION



jącą niewiadomą, która zachęca do zwiedzania, poznawania i odkrywania. Piękna przyroda łączy się tu z wyjątkowym bogactwem zabytków kultury, tajemniczych miejsc, urokliwych miast i wiosek, wciąż żywymi tradycjami i zachowaną architekturą ludową. Typowe dla regionu są górskie grzbiety, z których roztaczają się piękne widoki na dalekie okolice, oraz głębokie i romantyczne doliny rzek. Główną osią regionu jest grzbiet Gór Orlickich z parkiem krajobrazowym usytuowanym wzdłuż granicy z Polską, natomiast geograficzną osią Podorlicka jest para ważnych rzek – Cicha i Dzika Orlica.

Region posiada swoje dziedzictwo kulturowe i historyczne, obejmujące tradycje, kra-

jobraz, lokalne rękodzielnictwo, produkcję rzemieślniczą i rolniczą, zabytkowe obiekty, jest tu też wyjątkowy genius loci. Warto więc odkrywać miejsca, skąd pochodzą wybitni ludzie, ciekawe postaci czy rody szlacheckie, które wciąż tu mieszkają i dbają o swoje dawne siedziby. To niezwykle bogactwo ziemi pod Górami Orlickimi doceniono także na szczeblu europejskim. Produkt „Pałace nad Orlicą – Czeska Loara” (Zámky na Orlici-Česká Loira) już od 2017 roku nosi tytuł European Destinations of Excellence (Modelowy Ośrodek Turystyczny Europy). Można tu posmakować regionalnej kuchni i skorzystać z bogatej oferty usług na wysokim poziomie. Delektować się spokojem

i pięknem przyrody. Przeżyć piękne chwile, a góry i przedgórze stwarzają doskonale okazje do zatrzymania się w dzisiejszym zabieganym świecie, oferując też liczne atrakcje, w tym odkrywanie niezwykłych miejsc. Poza tymi zapierającymi dech w piersiach miejscami jest tu też bez liku takich, które dodają energii niemal na każdym kroku. Warto się zatrzymać, by na własnej skórze poczuć, jak przyjazne są Góry Orlickie i ich przedgórze. Można dojechać tu pociągiem lub na rowerze, do wielu miejsc warto wybrać się na piechotę lub na biegówkach i wspólnie z najbliższymi poczuć piękno tego regionu wszystkimi zmysłami. Orlické hory a Podorlicko są SLOW!

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej NOVUM (EUWT)



Nawet się nie obejrzelśmy, a minęły już cztery lata od założenia naszego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Czy to już czas na zrobienie bilansu? Oczywiście wciąż jesteśmy młodym podmiotem, ale może warto się pokusić o niewielkie podsumowanie naszej działalności.

Gdy założyciele EUWT – władze Województwa Dolnośląskiego, samorzady Krajów Libereckiego, Hradeckiego, Pardubickiego i Ołomunieckiego oraz Euroregiony Nysa i Glacensis podpisywali na Śnieżce 15 września 2015 roku Konwencję i Statut EUWT NOVUM, niewiele osób wiedziało, czym tak naprawdę będzie się zajmowała nowa organizacja. W Konwencji i Statucie działalność jest oczywiście obszernie opisana, ale praktyka zawsze bywa nieco inna. Moim zdaniem powołano EUWT, by wspierać rozwój polsko-czeskiej współpracy we wszystkich możliwych dziedzinach, od całkowicie naturalnego wspomaganie partnerstw po sprawy ponadregionalne. Chyba jeszcze za wcześnie, by ocenić, czy w ciągu tych kilku lat nam się to udało, ale już nawet to, że w czerwcu 2019 roku od Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej otrzymaliśmy w Cieszynie wyróżnienie za wspieranie polsko-czeskiej współpracy, jest dla nas motywacją i bardzo to docenia-



my. To bowiem oznacza, że nasza działalność jest chociaż trochę widoczna. Gdy zastanawiałem się nad decyzją, czy starać się o stanowisko wicedyrektora w nowej organizacji, traktowałem to jak wyzwanie, by wykorzystać swoje doświadczenia i tętnąć życie w nową organizację. Miałem szczęście co do mojego polskiego współpracownika, ponieważ w innym składzie to zadanie byłoby jeszcze o wiele trudniejsze.

Nie byłem na początku przekonany, czy będziemy aplikowali o środki finansowe z różnych programów pomocowych UE, ale w trakcie pracy stwierdziliśmy, że naszą działalność finansową opartą na składkach członkowskich założycieli należy udoskonalić, mając możliwość dalszego rozszerzenia zakresu naszej działalności. Obecnie realizujemy pięć dużych projektów dofinansowanych z programu INTERREG V-A i jeden projekt z programu INTERREG Europa Centralna. W tym programie otrzymaliśmy dofinansowanie na kolejny projekt, który ponownie dotyczy oszczędności energetycznych w budynkach użyteczności publicznej. Jego realizacja rozpocznie się wiosną 2020 roku.

Pierwsze dwa lata EUWT funkcjonowało w składzie dyrektor, wicedyrektor i jeden pracownik administracyjny. Dzięki projektom nasz zespół powiększył się o trzy stanowiska menadżerów projektów, które finansowane są ze środków projektowych, ponieważ nasz podstawowy budżet nie wystarczał na takie wydatki, a bez tych stanowisk nie można realizować projektów.

W roku 2019, oprócz realizowania projektów, prowadziliśmy także działania mające na celu propagowanie naszej działalności. Zwróciłem się do wszystkich czeskich



krajów samorządowych oraz gmin na czesko-polskiej granicy o rozszerzonych kompetencjach o możliwość zaprezentowania naszego Ugrupowania na naradach dyrektorów szkół średnich i podstawowych. W większości przypadków otrzymałem odpowiedź pozytywną. Uczestniczymy w różnych konferencjach, na których możemy nie tylko przedstawić naszą działalność, ale również zyskać inspiracje do jej dalszego rozwijania. Moim osobistym wieloletnim życzeniem jest polsko-czeska umowa międzyrządowa na świadczenie usług ratownictwa medycznego, bo moim zdaniem, jest to dla mieszkańców naszego wspólnego pogranicza wręcz sprawą życia i śmierci i nie rozumiem, dlaczego tej umowy do tej pory nie zawarto. Każdy pochodzący z regionu głośno na ten temat może przyczynić się do jej zawarcia. Ostatnia wiadomość, jaką otrzymaliśmy od pracownika Ambasady RP w Pradze, napawa nadzieją. Podobno projekt tej umowy dotarł już do naszego ministerstwa zdrowia. Zobaczymy więc, jak sprawa potoczy się dalej. Zawsze



byłem optymistą i dlatego wierzę, że w 2020 roku to się uda. Polsko-czeska współpraca w ramach zintegrowanego systemu ratownictwa byłaby dzięki temu kompletna.

*Miroslav Vlasák,
wicedyrektor EUWT NOVUM*

Kolejna atrakcja turystyczna w Złotym Stoku

Dzięki dofinansowaniu ze środków EFRR oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis Centrum Kultury i Promocji w Złotym Stoku wraz z zaprzyjaźnioną gminą czeską Bílá Voda zrealizowało mikroprojekt pn. „*Szlakiem pionie-*

rów pogranicza” nr CZ.11.2.45/0.0/0.0/16_008/0001676.

W ramach projektu powstała trasa turystyczna Złoty Stok- Bílá Voda, po której turyści obwożeni są ekologicznym meleksem - repliką Forda Buicka z początku XX wie-

ku. W trakcie przejażdżki o historii regionu opowiada audioprzewodnik w czterech językach, prezentując dziedzictwo historyczne obu gmin, a w szczególności postać Marianny Orańskiej i rodu Güttlerów, jako pionierów pogranicza.



Rośnie ruch turystyczny w Karkonoszach, a przede wszystkim w parku narodowym



W ramach niedawno ukończonego projektu obejmującego społeczno-gospodarcze badania ruchu turystycznego w Karkonoskim Parku Narodowym sprawdzaliśmy, ile osób przyjeżdża w Karkonosze, ile z nich rzeczywiście odwiedza park narodowy, jak długo się tu zatrzymują, skąd przybywają oraz co myślą o Karkonoszach

Dzięki projektowi dofinansowanemu z programu operacyjnego współpracy transgranicznej CZ-PL otrzymaliśmy w końcu dość dokładne dane dotyczące rzeczywistej liczby osób odwiedzających Karkonosze. A statystyka znacznie przekroczyła szacunki, które do tej pory przyjmowaliśmy w Dyrekcji Karkonoskiego Parku Narodowego oraz w samorządach. Szacowane pięć do sześciu milionów wizyt w rzeczywistości zostały przekroczone w latach 2017-2019 dwukrotnie.

W 2018 roku ruch turystyczny w Karkonoszach ponownie wzrósł, odnotowano ponad pół miliona wizyt więcej w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2018 roku Karkonoski Park Narodowy i jego otulinę odwiedziło 3 786 575 osób, które spędziły tu łącznie 11 867 019 tzw. osobodni, co stano-

wi o 4,8% więcej aniżeli w 2017 roku. Wzrost liczby odwiedzających miał miejsce przede wszystkim bezpośrednio na terenie parku narodowego i dotyczy głównie czeskich turystów. Warto wspomnieć, że w pierwszej połowie 2019 roku przybyło 1,78 miliona osób, które spędziły tu od stycznia do czerwca 6,25 milionów dni. A więc 2019 rok nie pozostaje pod względem liczby turystów w tyle za rokiem poprzednim.

Ruch turystyczny na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego (bez otuliny, czyli bez miejscowości w dolinach, takich jak Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn, Harrachov lub Rokytnice nad Jizerou) pomiędzy rokiem 2017 a 2018 wzrósł o 9,5% z 4 388 870 osobodni do 4 807 253 osobodni. Liczba osobodni spędzonych na terenie parku narodowego zwiększyła się więc o 418 383. Jeszcze większy jest wzrost liczby poszczególnych turystów odwiedzających park narodowy, których w 2017 roku było 1 090 406, a w 2018 roku już



Ruch turystyczny w Karkonoszach w 2018 roku

	KARKONOSZE, uzemi Narodniego parku CELKEM			KARKONOSZE, pouze adomni msta / obce CELKEM			KARKONOSZE, cele pohori CELKEM		
	Domaci	Zahranični	CELKEM	Domaci	Zahranični	CELKEM	Domaci	Zahranični	CELKEM
Turisti	544 627	144 855	729 482	544 675	201 712	8 648 881	1 431 536	184 555	1 777 865
24 hod. pobytu	1 936 937	546 115	3 419 528	2 201 968	524 878	2 828 838	3 209 521	553 505	3 822 158
Přezkoušení	1 825 535	403 118	2 288 528	2 281 345	873 508	8 588 834	2 578 935	278 547	5 853 882
Turistický	2 233 175	559 918	2 847 088	2 848 372	875 217	8 721 888	2 578 752	1 805 298	3 588 882
Pokut 24 hod. na terenu	1,89	2,13	2,84	2,89	3,19	2,70	2,81	2,99	2,89
Pokut přezkoušení na turistů	2,65	3,00	2,81	2,89	3,49	3,86	2,88	3,18	2,82
Pokut přezkoušení na turistů	2,89	2,79	2,86	2,82	3,34	3,40	3,07	3,11	2,78
Pokut turistů na turistů	1,97	2,39	2,73	2,80	4,47	4,06	2,86	4,24	2,83
Pokut turistů na turistů	1,99	2,70	2,89	2,85	4,33	4,50	4,02	4,07	2,87
výsledek	727 818	236 252	1 027 818	719 562	293 931	891 384	1 431 581	171 005	2 008 874
výsledkový (výhledový)	1 515 678	475 146	1 840 185	1 623 962	545 986	2 217 872	3 347 201	511 008	4 276 887
Pokut turistů vs. výhledový	2,08	1,40	1,81	2,28	1,89	2,58	2,37	1,61	2,18
Návštěvníci (zahrnutí + výhledový)	1 511 985	405 115	1 748 820	1 557 252	692 513	2 259 765	2 868 567	187 568	3 784 878
Návštěvní celkem	2 149 862	559 534	2 709 237	2 706 115	754 813	3 848 146	4 947 736	1 263 466	6 211 468
Návštěvní	1 686 704	363 038	4 807 283	5 080 038	1 379 207	2 828 766	5 526 772	2 148 256	11 887 818

Ruch turystyczny w Karkonoszach wg měsíce – celé psmo górské

	KARKONOSZE ZÁPAD			KARKONOSZE STŘED			KARKONOSZE VÝCHOD		
	Turistický	Výhledový	Návštěvní	Turistický	Výhledový	Návštěvní	Turistický	Výhledový	Návštěvní
	2017								
Leden	279 249	139 624	418 112	441 384	244 256	585 640	367 288	188 288	515 872
Únor	286 289	143 145	429 434	459 216	259 216	718 432	421 216	211 216	632 432
Březen	381 297	87 817	469 114	503 816	132 217	636 033	487 285	181 285	668 570
Duben	371 294	89 289	460 583	513 217	89 218	602 435	582 288	82 288	664 576
Májen	71 281	49 289	120 570	113 217	113 217	226 434	153 217	153 217	306 434
Červen	105 289	74 217	179 506	178 218	71 218	249 436	178 218	178 218	356 436
Červenec	228 289	138 218	366 507	318 218	138 218	456 436	481 218	284 218	765 436
Srpen	229 289	147 217	376 506	313 218	147 217	460 437	492 217	292 217	754 437
Září	125 281	84 218	209 499	208 218	84 218	292 500	258 218	158 218	416 438
Říjen	125 411	78 411	203 822	189 218	82 411	271 629	247 217	125 289	372 506
Listopad	81 288	54 218	135 506	82 218	54 218	136 436	82 218	81 289	163 507
Prosinec	175 218	113 217	288 435	218 218	113 218	331 436	281 218	158 218	439 436
2018	260 288	139 288	400 576	427 288	183 288	610 576	381 288	189 288	570 576
Únor	284 289	207 289	491 578	486 289	196 289	682 578	459 289	196 289	655 578
Březen	404 289	114 289	518 578	513 289	114 289	627 578	494 289	114 289	608 578
Duben	89 287	54 288	143 575	140 289	54 288	194 576	140 288	54 288	194 576
Májen	86 287	47 288	133 575	140 287	47 288	187 576	134 287	47 288	181 576
Červen	31 288	21 288	52 576	52 288	21 288	73 579	48 288	21 288	69 579
Červenec	401 288	181 288	582 576	581 288	181 288	762 578	608 288	181 288	789 578
Srpen	228 289	148 288	376 576	371 288	148 288	519 576	513 288	148 288	661 576
Září	122 289	86 288	208 577	206 288	86 288	312 576	282 288	86 288	368 576
Říjen	104 281	71 281	175 562	173 281	71 281	244 562	208 281	71 281	309 562
Listopad	58 281	46 281	104 562	103 281	46 281	149 562	103 281	46 281	149 562
Prosinec	148 281	114 281	262 562	260 281	114 281	374 562	309 281	114 281	423 562
2019	287 288	178 288	465 576	461 288	178 288	639 576	382 288	189 288	571 576
Únor	303 289	174 289	477 578	471 289	174 289	645 578	407 289	174 289	621 578
Březen	379 289	114 289	493 578	514 289	114 289	628 578	459 289	114 289	573 578
Duben	77 281	49 281	126 562	126 281	49 281	175 562	126 281	49 281	175 562
Májen	87 288	54 281	141 569	141 288	54 281	195 570	141 288	54 281	195 570
Červen	106 288	82 281	188 569	186 288	82 281	268 570	187 288	82 281	269 570

1 746 820. W pierwszym półroczu 2019 roku tylko w parku narodowym spędzili 2 520 511 dni, chociaż indywidualnie było ich mniej więcej porównywalnie co w 2018 roku, konkretnie 809 909. Podkre-



Porównanie ruchu turystycznego w całym paśmie Karkonoszy w badanym okresie



ślam, że ludzie, którzy w Karkonoszach mieszkają lub regularnie dojeżdżają tu do pracy, nie są ujęci w tej statystyce.

W badanych latach nie zmienia się zbytnio długość pobytu. Średnio to cztery dni, o ile nie mówimy o turystach jednodniowych. Swoją drogą, jednodniowych turystów w Karkonoskim Parku Narodowym jest około 55%, przy czym 45% przyjeżdża przynajmniej na dwudniowy pobyt.

Zdecydowaną większość turystów, osiem na dziesięć osób, stanowią Czesi. Jedna dziesiąta przyjeżdża w Karkonosze z Niemiec, 6% z Polski, 2% z Niderlandów, a pozostałe 2% stanowią osoby z różnych krajów świata – Słowacji, Austrii, Francji, Rosji, USA, ale też między innymi z Chin, Japonii czy Korei Południowej.

Jeśli rozpatrywać podział turystów na zachodnią, centralną i wschodnią część Karkonoskiego Parku Narodowego, to w latach 2017 i 2018 zwiększyły się różnice w natężeniu ruchu turystycznego – wzrósł przede wszystkim na wschodzie i w centralnej części parku narodowego. W najliczniej odwiedzanej części centralnej odnotowano 785 638 osób (2 183 554 osobodni), część wschodnią odwiedziło 485 946 osób (1 339 881 osobodni), a część zachodnią 475 236 osób (1 283 818 osobodni).

Karkonosze należą do zdecydowanie najczęściej odwiedzanych parków narodowych świata. W polskiej części gór w 2018 roku odnotowano ok. 2 milionów wizyt, w 2019 roku polscy partnerzy spodziewają się osiągnięcia poziomu trzech milionów (częściowo w wyniku sprawniejszego poboru biletów wstępu we współpracy z firmą eParki.pl). Polskich Karkonoszy z liczbą turystów prawie 42 000 osób na km2 rocznie prawdopodobnie nie pokona żaden inny park narodowy na świecie. W czeskich Karkonoszach zagęszczenie jest nieco mniejsze, ściślej 21 636 osób na km2 za rok na terenie całych gór lub 13 233 osób na km2 rocznie tylko w parku narodowym. Czeska strona Karkonoszy jest trzecim w kolejności najczęściej odwiedzanym parkiem narodowym na świecie, przynajmniej w porównaniu z tymi parkami, które są w stanie w wiarygodny sposób zmierzyć natężenie ruchu turystycznego.

Badania były elementem dużego projektu pt. Wspólne podejście do zarządzania Karkonoskim Parkiem Narodowym, który realizujemy razem z polskimi partnerami i którego głównym efektem będzie wspólna strategia zarządzania oboma parkami narodowymi na kilka kolejnych dziesięcioleci. Projekt dofinansowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska.

Jakub Kašpar, wicedyrektor Dyrekcji KRNP

Bystrzyca Kłodzka w Euroregionie Glacensis



Najlepsze wyobrażenie o urodzie Bystrzycy może dać jej ogląd z zewnątrz, z okolicznych wzgórz leżących po drugiej stronie Nysy Kłodzkiej.

Dopiero stamtąd widać, jak ponad rzeką wznoszą się łagodne zakola tarasów. Niżej usadowiło się na nich dawne podegrodzie. Wyżej stare miasto pyszni się różnorodnością swoich murów, dachów i wież. Miasta takiego jak Bystrzyca nie poznaje się rutynowym „przebiegiem” po zażytkach. Trzeba koniecznie pobłądzić po jego ciasnych uliczkach i zapomnianych zaułkach, które rozdzielają najstarsze domy, powspinać się po kamiennych schodach w przesmyku wiekowych murów, przystanąć na chwilę w nieoczekiwanym olśnieniu - przed wyrafinowanym kamiennym portalem. Bystrzyca Kłodzka ma średniowieczny i królewski rodowód. Geograficznie położona jest dość osobliwie - leży w Rowie Górnej Nysy, regionie, którego odrębność rzeźby dostrzeżono i nazwano dopiero w poł. XX w. Po prostu Nysa Kłodzka wycięła sobie (w tzw. Obniżeniu Bystrzycy Kłodzkiej) krętą dolinę, wzdłuż której lokowało się osadnictwo.

Gmina Bystrzyca Kłodzka, aby podnieść standardy turystyczne i społeczno-kulturalne od wielu lat pozyskuje dofinansowanie z zewnętrznych źródeł na rewitalizację zabytkowej zabudowy.

Dużym wsparciem finansowym dla gminy jest fundusz mikroprojektów za pośrednictwem Euroregionu Glacensis, gdzie między innymi przy współpracy z czeskimi partnerami w ramach realizacji wspólnych projektów, odbywa

się wiele działań kulturalno-społecznych oraz działań turystycznych po obu stronach granicy.

Przy współpracy z czeskimi samorządami i instytucjami realizowano szereg działań, między innymi:

1. Projekt pn. „Tradycje w Dolinie Dzikię Orlicy”, którego celem było wspieranie dalszej współpracy, poznawania i zrozumienia społeczności lokalnych poprzez umożliwienie im spotkań. Wydarzenia kulturalno-społeczne odbywały się na przestrzeni całego 2017 roku, zarówno na terenie polskiego, jak i na terenie czeskiego partnera. W ramach projektu Gmina Orlické Záhory zorganizowała wydarzenia: Zawody na saniach rogatych, zabawę ostatekową Masopustní veselí v Orlickém Záhory, Międzynarodowy Dzień Dziecka, odpust Kunštátská pouť, Orlicko-Bystrzycki Wędrowny Puchar, zawody drwali Kunštátský drvoštěp i Koncert Adwentowy. Gmina Bystrzyca Kłodzka zorga-

nizowała: Międzynarodowy zjazd na saniach rogatych, Kulturalne Czwartki, Polsko – Czeskie, Manewry Strażackie i Jarmark Adwentowy. We wszystkich wydarzeniach uczestniczyły, osoby z polskiej i czeskiej strony. W ramach projektu zakupiono umundurowanie bojowe oraz zestaw specjalistyczny ratunkowy dla jednego zastępu Ochotniczej Straży Pożarnej gminy Bystrzyca Kłodzka, niezbędne podczas realizowanych manewrów strażackich oraz akcji ratunkowych na polsko-czeskim pograniczu. Wydarzenia dobrano tak, aby skierowane były one do jak najszerszego grona odbiorców, obejmowały różną tematykę i aby uczestnicy mieli możliwość poznania tradycji wspólnego obszaru.

2. Podobny bliźniaczo mikroprojekt pn. „10 lat razem” był realizowany przez cały 2019 rok. Jego celem było uczczenie 10 – lecia partnerstwa i bardzo dobrze układającej się współpracy Gminy Bystrzyca Kłodzka z Orlickim Záhory.

3. Dzięki wyżej wspomnianej współpracy Gminy Bystrzyca Kłodzka i Obec Orlické Záhory zrealizowały projekt pn. „Poznaj Sudety na nartach”, w ramach którego zakupiono nowy ratrak, wybudowano parking dla samochodów osobowych, a także oświetlono stadion narciarski, co pozwoliło na nocne poruszanie się na biegówkach, a to wszystko w Stacji Narciarstwa Biegowego Spalona, urokliwym miejscu w Górach Bystrzyckich. Powyższe działania w ramach projektu umożliwiły jeszcze lepsze przygotowanie tras pod rozgrywany Bieg Narciarski, który odbędzie się w 2020 roku już po raz 31. Niemiecka marka C&A uznała trasy w Spalonej za najbardziej bezpieczne i najlepiej przygotowane dla rodzin z dziećmi. Na terenie Gór Bystrzyckich utrzymywanych jest około 40 km tras narciarstwa biegowego.





Aby jeszcze bardziej rozbudzić zamiłowanie do zimowych górskich krajobrazów Gmina Bystrzyca Kłodzka w porozumieniu z Nadleśnictwem Międzyzłesie przygotowała dla turystów trasy biegowe w Międzygórzcu, bajkowej krainie Sudetów, która zaprasza również na nietuzinkową rekreacyjno-rodzinną imprezę pn. „Międzynarodowy Zjazd na Saniach Rogatych”. Nazwa tych sań wzięła się stąd iż posiadają mocno wygięte płozy. Dwieście lat temu odkryto, że zjazd na tak nietypowych saniach to świetna zabawa. Uczestnicy rywalizują w zjeździe na czas, dodatkową atrakcją jest możliwość zjazdu w przebraniu, gdzie oceniają pomysłowość uczestników.

4. W ramach projektu „Wspólnymi działaniami do lepszego partnerstwa” mogły spotkać się różne grupy społeczne z obu stron granicy. Działania w ramach projektu odbywały się cyklicznie w latach 2017-2019. Po stronie polskiej to m. in. Święto Miasta, Zawody Strażackie, Zakończenie Lata/Dożynki, Dzień Seniora, działania z udziałem Szkół Podstawowych, szkolenia strażaków, zespołów wokalnych. Dzieci ze szkół podstawowych mogły uczestniczyć w zajęciach sportowych i edukacyjnych, poznawać wzajemnie historię i kulturę. Działania strażackie miały charakter sportowo-edukacyjny. Wydarzenia dla pracowników urzędów miast miały charakter edukacyjny i poznawczy, działania dla seniorów i szerokiej społeczności (mieszkańców) dotyczyły poznawania kultury i rozwoju. Wszystkie działania miały jeden wspólny element, którym jest rozwijanie czesko-polskiej umiejętności komunikacji.

5. W roku 2017-2018 wraz z partnerem czeskim – Regionem Orlické hory realizowany był mikroprojekt pn. „Baśniowa kraina u nas się zaczyna”. W ramach powyższego projektu odbyły się 3 działania społeczno-kulturalne:

a) „Bajkowe kolędowanie” - koncert kolęd dwóch narodów i dwóch kultur w wykonaniu dzieci z Bystrzycy Kłodzkiej oraz z Orlického Zahoří. Wystąpiły zespoły z Polski i z Czech: Zespół wokalny ze Szkoły Podstawowej w Wilkanowie „Wolf Gang” pod kierownictwem pana Stanisława Tarchały, Instrumentaliści z Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Bystrzycy Kłodzkiej przy akompaniamencie pani Angeliki Rembowieckiej, Dziecięcy zespół wokalny ze Szkoły Podstawowej w Orlickém Zahoří. W ramach projektu wydano polsko-czeski śpiewnik kolęd, torby papierowe na suveniry oraz świąteczne puzzle w ozdobnych domkach (wersja polska i wersja czeska), które otrzymali wszyscy wykonawcy podczas imprezy.

b) „Bajkowo w Międzygórzcu” rajd turystyczny, w którym udział wzięli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 i nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej oraz uczniowie Szkoły Podstawowej z regionu Orlické hory (łącznie liczba uczestników w ramach projektu to 45 osób). Uczestnicy przeszli z Międzygórzca szlakiem czerwonego krasnala do Ogrodu Bajek, gdzie czekał na nich wspólny grill i zwiedzanie przepięknego ogrodu. W drodze powrotnej zwiedzali zakątki miejscowości, w tym Wodospad Wilczki i jej centrum.

c) „Światowy Dzień Turystyki w Euroregionie Glacensis” - to 3 dniowa impreza w ramach Światowego Dnia Turystyki. Program imprezy przewidywał dzienne i nocne zwiedzanie miasta wraz z inscenizacją historycznych scenek.

Oprócz powyższych wydarzeń w ramach projektu po stronie polskiej wykonano oznakowanie atrakcji turystycznych Międzygórzca - zapory wodnej, wodospadu Wilczki i Ogrodu Bajek, a także wykonano witacz promocyjno-informacyjny.

6. W grudniu 2018 roku zakończył się realizowany w latach 2017 - 2018 projekt

pn. „Historyczne wieże pogranicza kłodzkiego”, który miał na celu stworzenie nowego transgranicznego produktu turystycznego pn. „Cztery wieże”. W ramach tego działania przeprowadzono renowację trzech znaczących zabytkowych obiektów, tj. kościoła św. Jana Chrzyciela w Orlickim Zahoří, kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii w Neratowie i XIV-wiecznej Baszty Kłodzkiej w Bystrzycy Kłodzkiej.

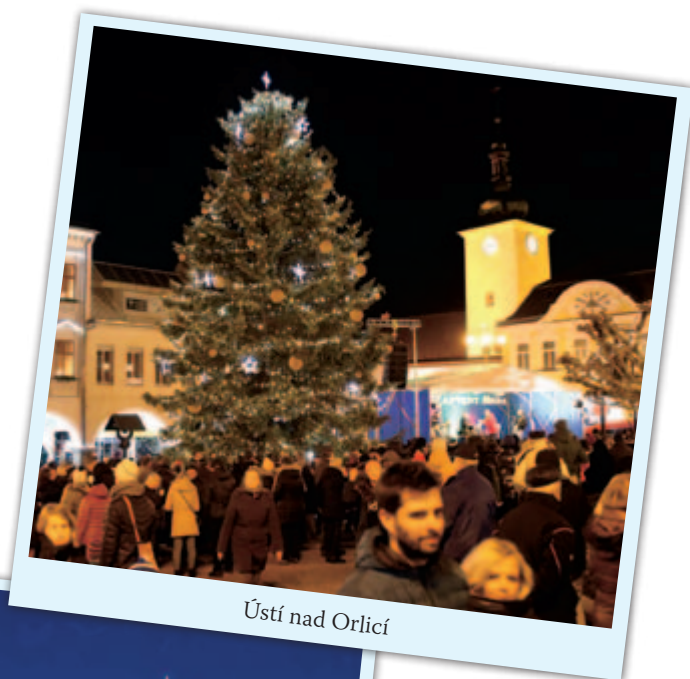
7. Gmina Bystrzyca Kłodzka jest partnerem w kilku projektach dotyczących stworzenia tras rowerowych typu Singletrack Glacensis - „Singletrack Glacensis” oraz „Na granicy na krawędzi”. Do chwili obecnej powstała już Pętla w Masywie Śnieżnika, a do końca maja 2020 roku oddana do użytku zostanie Pętla w Masywie Jagodnej i druga Pętla w Masywie Śnieżnika.

8. Od listopada 2019 roku Gmina Bystrzyca Kłodzka, realizuje projekt pn. „Turystyka na Pograniczu”. Projekt przewiduje realizację 3 działań społeczno-kulturalnych: Międzynarodowy Zjazd na Saniach Rogatych, Bieg Narciarski oraz Dni Turystyki na Pograniczu, a także wykonanie przewodnika turystyczno-informacyjnego z regionu Gór Bystrzyckich, Orlickich oraz Masywu Śnieżnika.

Władze Gmin po polskiej i czeskiej stronie a także koordynatorzy wszystkich projektów mają nadzieję, że wzbogacona oferta turystyczna i społeczno-kulturalna przyciągnie na ziemię bystrzycką większą liczbę turystów do poznawania jej najciekawszych zakątków.
... Zapraszamy na ziemię bystrzycką ...

*Agnieszka Maryniak, Hanna Salach
– Wydział Turystyki i Kultury Fizycznej
Urzędu Miasta
i Gminy Bystrzyca Kłodzka*

Krótkie spojrzenie na wystrój adwentowy u naszych członków





PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020



EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Do Náchodu po 23 letech wraca lecznictwo uzdrowiskowe – replika willi Komenskiego jest gotowa

W niedzielę 15 grudnia 2019 roku, krótko po południu, w obecności wielu ważnych gości i mieszkańców Náchodu dokonano uroczystego otwarcia repliki willi Komenskiego oraz uruchomiono zimową pijalnię w Małym Uzdrowisku (Malé lázně) – Běloves.

Obiekt jest wierną repliką pierwotnej willi i znajduje się w Běloves, dzielnicy Náchodu. To jedna z czterech głównych inwestycji, które są realizowane i współfinansowane z projektu *AQUA MINERALIS GLACENSIS*, nr rej. CZ.11.2.45/0.0/0.0/15_003/0 000266.

„To dla Náchodu naprawdę wyjątkowy moment. Trzy lata temu, gdy tu, w dzielnicy Běloves na gruntach miasta rozpoczęto prace związane z odwiertami badawczymi, tylko o tym marzyliśmy. Dziś możemy tu stać i spróbować nowej wody mineralnej, która płynie z ujęcia dostępnego również zimą, a jej nazwę wybrali sami mieszkańcy – Běloveské bublinky [Bieloweskie Bąbelki]“ – powiedział burmistrz Jan Birke i dodał: „Z radością czekam na opinie o smaku nowej wody mineralnej. Wierzę, że będzie to duma naszego miasta, a stoi za nią ogromna praca wielu osób. Gdybym chciał wszystkich

tu wymienić, na pewno o kimś bym zapomniał, chciałbym jednak z całego serca podziękować wszystkim, którzy pomogli nam w spełnieniu tego marzenia w Náchodzie“.

Budowa małego uzdrowiska Malé lázně w Náchodzie – Běloves rozpoczęła się 25 października 2017 roku. Pierwotny wykonawca nie spełnił jednak warunków umowy, w związku z czym jego miejsce zajęła inna firma

– Průmstav Náchod s.r.o., która doskonale poradziła sobie w tej sytuacji i pomyślnie ukończyła rozpoczętą budowę. Całkowity koszt budowy wyniósł ok. 26 mln koron, z czego kwota dofinansowania to 13,5 mln koron. Do repliki obiektu nawiązuje zadaszony deptak – pijalnia, którego elementem są ujęcia z leczniczą wodą mineralną. Autorem projektu tego obiektu jest Atelier TSUNAMI Náchod. W okresie zimowym czynne jest jedno ujęcie, dzięki czemu woda mineralna jest dostępna przez cały rok. *„Zimowa pijalnia będzie czynna codziennie od godzin 8 do 18 przy założeniu, że temperatura nie spadnie poniżej -3 stopni Celsjusza. Wszystko będzie oczywiście zależne od warunków klimatycznych*



„i w praktyce okaże się, jak to działa“ – doprecyzował wiceburmistrz Jan Čtvrtečka. Dobrej jakości woda mineralna dostarczana jest do pijalni z odwiertów Jan i Běla. Po pełnym uruchomieniu i kompletnym wyposażeniu obiektu, co planowane jest na przełomie marca i kwietnia 2020 roku, na parterze obiektu zostanie otwarta kawiarnia i cukiernia, a na pierwszej nadziemnej kondygnacji stała ekspozycja. Będzie ona poświęcona przede wszystkim lecznictwu uzdrowiskowemu w Náchodzie oraz w miejscowościach partnerów projektu. Po zakończeniu części inwestycyjnej po stronie polskiego partnera – miasta Duszniki-Zdrój zostanie uroczystie otwarta polsko-czeska uzdrowiskowa trasa okólna licząca ok. 50 km.



AQUA MINERALIS GLACENSIS

W ramach tego projektu pomyślnie zrewitalizowano już park Aloisa Jiráska w Hronovie oraz zrewitalizowano staw zdrojowy i pijalnię w Kudowie-Zdroju. Spośród inwestycji pozostaje tylko ukończenie modernizacji alei Chopina w Dusznikach-Zdroju. Z powyższego wynika, że partnerami projektu są miasta Náchod, Hronov, Duszniki-Zdrój i Kudowa-Zdrój.

Aktualnie w Funduszu Mikroprojektów

Aktualny stan wykorzystania alokacji FM

W osi priorytetowej 4 w tym okresie programowania dostępna jest nadal wystarczająca ilość środków na dofinansowanie mikroprojektów i ogłaszanie naborów przewidujemy do 2022 roku, jednak w osi priorytetowej 2 alokacja przyznana na Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis powoli się wyczerpuje i możliwe jest, że to jeden z ostatnich naborów do 2 osi priorytetowej FM. Z tego względu zalecamy wnioskodawcom staranne przygotowanie wniosków projektowych i ewentualne skonsultowanie ich w sekretariacie FM w Kłodzku lub Rychnovie nad Kněžnou.

7. nabór do FM

Na dzień 31.10.2019 r. zakończyło się przyjmowanie wniosków projektowych w ramach 7. rozdania. W ramach tego naboru określone były warunki, iż mikroprojekty można było składać do osi priorytetowej 4 lub osi priorytetowej 2, przy czym mikroprojekty w ramach OP 2 muszą przyczynić się do realizacji wskaźnika produktu 91002 „elementy bogactwa kulturowego

/ przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności”. W ramach tego naboru złożono łącznie 59 wniosków projektowych, w tym 27 po stronie polskiej i 32 po stronie czeskiej. Do końca 2019 roku przeprowadzana była kontrola kwalifikowalności. Obecnie projekty oceniane są przez ekspertów regionalnych, którzy przydzielają im punkty za jakość oraz poziom współpracy transgranicznej i wpływu transgranicznego. **Posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego, który będzie omawiał mikroprojekty złożone w tym naborze, odbędzie się 13 marca 2020 roku.**

8. nabór do FM – OP 4

Od 1.11.2019 r. trwa kolejny nabór mikroprojektów, dotyczący **osi priorytetowej 4** obejmującej współpracę instytucji i społeczności. **Nabór zakończy się z dniem 30.04.2020 r.** Złożone mikroprojekty będą omawiane przez członków Euroregionalnego Komitetu Sterującego, który będzie podejmował decyzje w sprawie ich dofinansowania na swoim posiedzeniu jesienią 2020 roku (wrzesień lub październik – termin zostanie podany w terminie późniejszym).

8. nabór do FM – OP 2

Jednocześnie od 9.12.2019 r. trwa nabór mikroprojektów do **osi priorytetowej 2**, przy czym ustalono warunek, iż działania zawarte w składanych projektach **muszą przyczynić się do realizacji wskaźnika produktu programu „elementy bogactwa kulturowego / przyrodniczego o podniesionej atrakcyjności”**. W przypadku złożenia projektu typu A na zasadzie partnera wiodącego wskaźnik ten muszą realizować obaj/wszyscy partnerzy. Wskaźnik ten obejmuje przede wszystkim działania mające na celu poprawę stanu dziedzictwa przyrodniczego lub kulturowego, odbudowę zabytków kultury, odbudowę obiektów sakralnych a także odtworzenie zniszczonych pomników przyrody. Dokładna definicja tego wskaźnika określona jest w Wytycznych dla wnioskodawców oraz umieszczona na stronach internetowych Zarządzającego Funduszem.

Wnioski projektowe można składać do 31.03.2020 r. Posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego, który będzie omawiał złożone mikroprojekty, odbędzie się 23 czerwca 2020 roku.

Gdzie skorzystano ze środków z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie?



Mikroprojekt nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0001414
Tytuł projektu: Tu i tam przyjaciół mam II
Wnioskodawca: Město Kopidno
Partner projektu: Gmina Świdnica



W ramach realizacji projektu uruchomiono Galerie w miejscowościach Ludwikowice Kłodzkie oraz Mała Upa poświęcone prezentacji potencjału turystycznego Gór Sowich i Karkonoszy.

Mikroprojekt: CZ.11.2.45/0.0/0.0/16_008/0001677
Tytuł: Piękno Karkonoszy i Gór Sowich
Wnioskodawca: Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda
Partner Projektu: obec MALÁ ÚPA

Wydawca Euroregion Pomezi Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis, Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Republika Czeska we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Lukaszewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko, Polska

Zarejestrowane przez MK RCz E 16575

Redakcja dla czeskiej części – tel.: 00420 494 531 054 · e-mail: info@euro-glacensis.cz · www.euro-glacensis.cz

Redakcja dla polskiej części – tel.: 0048 74 86 771 30 · e-mail: biuro@eg.ng.pl · www.euroregion-glacensis.ng.pl

Opracowanie graficzne i przygotowanie do druku: Studio eMD, Rychnov nad Kněžnou

Druk: V&H Print Hlávko, Nové Město nad Metují